

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan razven petek in dan po praznikih, vsa voja po pošti prejemana za avstro-ogorske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štirinastopne petit-vrste 6 kr., če se opanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Sloga?

Pri odpiranju kranjskega deželnega zbora je predsednik in jeden načelnikov, ter glavnih agitatorjev nam narodnim Slovencem protivne nemške stranke v našo deželo vseljenih Nemcev in naših renegatov, g. Kaltenegger, naglašal in željo izrekal, da naj deželni zastop „složno“ dela. Tudi oficijalni organ stranke Kaltenegger-Dežman-Schrey etc. „L. Tagbl.“ je v svojih zadnjih člankih naglašal, da z zdanjo novo večino v kranjskem deželnem zboru se začneja nova era miru, sloge in sreče.

Mi moramo gospodi povedati, da se jako motijo, če menijo, da bodo s temi svojimi lepimi frazami koga pametnega mej našo stranko premotili.

Za ceno našega programa, naših starih narodnih slavjanskih terjatev, nij mej nami in nemškutarji nobedne sloge mogoče!

Ljudem nemškutarskim fanatikarjem, ki vedoma ali nevedoma na to delajo, da bi se naša slovenska zemlja več ali menj, prej ali slej ponemčila in Slavjanstvu odtujila, morda za bodočo Germanijo pripravirala, nemamo mi nobedne sloge.

Z ljudmi, kateri celo leto pridigujejo v svojih javnih listih, da je njih program potisnjenje Slavjanstva, to je, naše narodnosti, — „zurückdrängen des Slavismus itd.“ — imamo mi le boj na život in smrt, svojo zmago ali uničenje svoje, a nikdar nobedne sloge.

Ogenj in voda se ne družita prijazno; tako tudi Slovan ne sme in ne more prijateljovati z onim, ki vse na to dela, da bi naše Slovanstvo oškodoval. Nič sloge!

Zares, kar čuditi se je, da se nam še v letu 1878, po tem velikem dviganju vsega Slo-

vanstva, more in hoče s tacimi pustimi in praznimi frazami prihajati.

Vendar bi lahko uže tudi g. Kaltenegger vedel, da tudi slovenski možje nekaj politično mislijo, in da se s tako frazo ne opravi pri njih nič.

Če hočete slogo, res slogo, učite se najprej pravični biti v vseh narodnih rečeh. Brez tega nij sloge, in je ne sme biti, in je ne bo!

Zalibog, da v nemške in nemškutarske stranke nobeno dejanje ne kaže, da bi kje koli prodiralo to izpoznanje potrebe pravičnosti do Slovanov. Zarad tega odbijajmo fraze, pa sklenimo se trdno v bojne vrste zoper vsako nepravdo, in za slobodo svoje narodnosti. Frazna „sloga“ bi bila za nas le prevara, in vabljenje v nevaren zágaten klanec, iz katerega nij izhoda.

Iz Bosne in Hercegovine.

Najnovejši oficijalni telegram 15. septembra poroča: Včeraj so se začele vojna delovanja na Savi, naša vojska je Savo prestopila. O daljšem razvoju teh operacij bode se moglo nekaj dnij le toliko poročati, kolikor dopušča ozir na potrebo, da se vojna premikanja kolikor mogoče tajna ohranijo.

Operacija, ki jo tu oficijalni telegram misli, je prehod Save pri Brčki. Tukaj je bil prej Szapary prešel Savo in marširal na Gračanico, ter hote v Tuzlo, a se moral na za hod do Doboja premakniti. Zdaj, ko je došlo mnogo pomoči, prešla je še 20. divizija Savo in se menda začne energično delo proti turškim upornikom okolo Tuzle, Zvornika in Bje-line od dveh strani. Brčka je bila po pobitju

Szaparyjevega oddelka Turkom zopet v roke pala, in so jo morali naši 14. t. m. gotovo s šturmom ali s kanoni vzeti.

Iz Sarajeva se „N. fr. Pr.“ brzojavlja, da je general Filipović izrekel svoje zaupanje, da bode zdaj, ko so prišle zdatne vojaške pomoči v Bosno, v štirih tednih, torej še pred zimo turški upor potlačen in Bosna razorožena. Potem se bode uprava organizirala.

Od isto tam se javlja v „Fremdenblatt“, da je 13. septembra prišla tja brigada Pistory s polki Sokcević, Scudier in Wetzlar. Črez dva dni da prideta še polka Kellner in nadvojvoda Josip.

Oficijalno se 14. sept. poroča: Dopolnjevanje poročilo 9. septembra o izgubah pri Bihaću poroča brigadni komando, da vsa izguba šteje 98 mrtvih, 400 ranjenih in 35 pogrešanih. (Gotovo, da so mej „temi pogrešenimi“ bili le taki ranjeni, ki nijso mogli bežati tačas, ko je general Zach reteriral. Padši v roke turškim divjakom, sigurno ne živé več.)

Iz Cetinja se poroča: Nekateri bosenski begi so prosili kneza Nikolaja, naj jim dovoli črez črnogorsko mejo v Albanijo iti. — Omer-Aga Šerović, fanatični vodja Korjeničnih upornikov, je stopil na črnogorsko zemljo, in bil tam prijet.

Iz Travnika 31. avgusta.

(Iz pisma oficirja domačega polka.)

Sledeče je gotovo lep dokaz hrabrosti naših vojakov: Feldvebelj Košmelj, sin župana v Železnikih, je pri moji kompaniji. Bil je v boji pri Jajci ranjen. Krogla mu je šla v rebra. Da-si ranjen, vendar nij šel od boja, in komandiral je svoj oddelek do konca, in še

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstickerji.)

(Dalje.)

Četrto poglavje.

Pirat.

Morska guba pri Valparaiso bila je na večer osmega avgusta tako tiha in prijazna, kakor je mogoče jedino le v tako gorkem in duhtečem ozračju pod čistim, niti z jednim oblakom zakritim nebom, iznad katerega so se zvezde v tiho mirnej vodi tisoč in tisočkrat namnoževale. Vse je bilo mirno, in niti najslabše sapice nij bilo čutiti, le sem in tja slišalo se je pravilno ploskanje čolnov, ki so se ali na ladijo vračali, ali pak so še le na suho pluli. Iz mesta slišali so se pak veseli glasovi ubrane godbe, a bilo je uže toliko oddaljeno, da so se ti glasovi čuli v mehkih, harmoničkih akordih.

Zdaj se sliši z jedne vojne ladje, katerih je bilo ravno ob tem času precejšnje število v luki, glasen odmev zvona; štirikrat je udarilo kladvo, — bila je tedaj deseta ura v noči, — in v jednaki odmorih odgovarjalo se je zapored z drugih vojnih ladij.

Minolo je na takov način jeden četrt ure, kar pridreči na tihem mal ozek čoln od zahodajega nabrežja v luki; čoln je bil jedva tolikanj, da bi mogel za silo nositi dva moža, in je bil bolj kanotu podoben, nego navadnemu čolnu. V njem sedel je jeden sam mož, ki je z jednim samim stranskim veslom čolnič mimo več ladij, h katerim pak nij hotel preblizu priti, blisku jednako hitro veslal, kakor bi hotel priti na navadno pristanišče. Ko je pa bil nekoliko dalje prišel, zasuknil je svoj čolnič od prejšnje črte tako, da se je obrnul skoraj proti jugu, in naravnost k onem kraji, kjer je vrak piratov, Reconocido, na pečinah ležal. Mož, ki je vodil ta čolnič, moral je biti vsekako znan s potom, ker komaj je dospel

do temne sence, katero je delala stara ladija, uže je priklenil svoj čolnič, in malo pozneje plezal je na ladijo, dvignil se črez držaje in izginil za njimi. To je naš stari znanec, — tujec, — katerega hočemo zdaj pri njegovem ponočnem delu opazovati.

Ladijno površje razsvitljale so lesketeče se zvezde le temno, a notranji prostori bili so popolnem v noči, ko je tujec po ozkih stopnicah navzdol stopal. Na površji baval se je le toliko, da se je mimogrede ozrl okolo. Zdaj izvleče izpod svojega ponchoja svetilno in stopi v kajito.

Tukaj na pragu pak obstane, kakor bi ga kaj pretresnilo, in drži luč pred se, da je mali prostor se obsvetil, kakor da bi katerega tujec pričakoval. Pomirilo ga je pak valjda razrušenje, katero so tesarske roke pro-uzročile. Jedna stran v kajiti bila je uže čisto gola, ker se je obstenje od dragocenega lesa uže proč vzelo, in tudi na drugej steni pričelo se je z razdevanjem. Hitro, a previdno

potem nij hotel na pomočni zdravni prostor. Moral sem mu — ker sem se bal, da postane rana nevarna — odločno ukazati, naj ide v bolnišnico v Jajce. Od tam je odšel na Dunaj, in je v bolnici št. 2. Predlagal sem ga za odlikovanje z medalijo za hrabrost.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. septembra.

Glede zidanja železnice **Sisek - Novi** piše hrvatski list, da je vojni minister, grof Bylandt Reith, rekel hrvatske deputaciji: „Vzemite mi gospoda, da mi je močno žal videti zunaj najlepše vreme, a morati čakati z zidanjem; če se železnica Sisek - Novi ne zida brž, morali bi morda celo svojo vojsko iz Bosne potegniti. — Ogerska ministra Tisza in Wenckheim sta zavoljo te železnice na Dunaji. Tudi ban Mažuranič je imel tja iti.

V **štajerskih** mestih so bili 14. t. m. voljeni nemški liberalci; udeležitev je bila silno silno majhna. V Gradcu je dobil Rechbauer samo 116 glasov, v Mariboru dr. Duchatsch samo 137, v Slovenjem Gradcu dr. Ehmer iz Gradca 63. V Knittelfeldu je izvoljeni c. kr. okrajni glavar baron Vernier rekel, da ne prevzame poslanstva, ker se ono ne sklada z njegovimi dolžnostimi kot politični uradnik. Ste li čuli poštenega Nemca, vi Vestenecki, Dolhofi, Seederji itd.?

Češki „Pokrok“ prinaša tajno pismo poštnega direktorja praškega, v katerem ta uradnike za volitve obdeluje. — Ustavoverci so tudi „chabrusovati“ zopet začeli. —

Vnanje države.

Ruski poslanik v Carigradu je rekel na porti, da če bode **Črnagora** prisiljena z orožjem v roci dobivati si, kar jej je berlinski kongres določil, valjda ne bode Rusija mogla nevtralna ostati, ker Črnogorci imajo mej ruskim narodom veliko simpatij, ker so na strani Rusov brabro vojevali. Turški veliki vezir je odgovoril, da se Turčija trudi vse storiti, kar berlinski kongres terjaja, da pa nema moči. Zdaj ne more pošiljati vojske v zgornjo Albanijo, ker je drugje (v Tesaliji proti Grkom) potrebuje tako silno. Rusi bodo poslali knezu Nikiti milijon rubljev.

Grecija je v posebnej noti zahtevala od vlad posredovanja, da doseže ono „popravljanje mej“ kar jej ga berlinski kongres (pa nejasno) zagotavlja. Vlade bodo Grke podpisale diplomatsko, a nobena se neče dozljaj oglasiti, da bi jo tudi z orožjem, če bode treba.

Iz **Peterburga** se javlja, da je Der- viš-paša 12. septembra z zadnjimi turškimi vojaki zapustil Batum, ki je torej popolnem

v ruskih rokah. Dozdaj so torej le Rusi vse dosegli, kar je berlinski kongres določil.

Srbska kneginja je 15. sept. porodila sina. Knez se je iz Niša vrnil.

Kakor se iz **Carigrada** javlja, je umor Mehemet-Ali paše prav dogovorjen bil mej odboroma lige v Prizrenu in Djakovu. Vendar si porta ne upa nič storiti proti tem svojim upornikom. To kaže njeno nemoč ali pa tudi nezanesljivost in dvojezičnost.

Mithad paša je dobil — pravi zopet enkrat telegram iz Carigrada — dovoljenje vrniti se, a bode v Metelinu ali na Kreti stanoval, torej ne v Carigradu.

Iz **Pariza** javlja telegram: „Havas“ poroča, da je Nemčija odločila svoj nasvet o skupnem postopanju vevlastij pri porti, ker Anglija nij hotela pristopiti, a je Italija rekla, da pristopi le, ako vsi drugi.

Dopisi.

Iz **Ljubljane** 11. sept. [Izv. dop.]

(Druga deželna učiteljska skupščina v Ljubljani.) (Konec.) Daljni tek obravnave sukal se je jedino le okolo temata: denar, denar in le še denar! Predlagalo se je, da naj učitelj na jednorazrednicah tudi dobiva službeno doklado; takoj se je pa jeden učitelj oglasil, ter zahteval, da ako bode dobival učitelj na jednorazrednicah „fuctionszulage“ mora pa dobivati tudi vodja na več nego četiri razrednih šolah — 50 gld. službene doklade več. No, mi smo bili v principu vedno za kakoršnokoli zboljšanje gmotnega stanja učiteljem. Ker pa mi tako dobro znamo, kakor gospodje učitelji, da i učitelje narod vzdržuje, zato smo tudi zahtevali, da se učiteljstvo na narod tudi naslanjati mora, ter mu njegova prava braniti. Ker se je pa pokazalo, pri glasovanju predloga višnjegorskega učitelja, da kranjsko učiteljstvo sistemčno dela krivice onemu narodu, kateri jih živi, zato se nam zdi, da ne porabljam oostrejšega izraza — ne logično in smešno, zboljšanje gmotnega stanja svojega od istega naroda zahtevati. Ako se pa naslanja kranjsko učiteljstvo na kalkulo- vanje nemškega učitelja Linhardta, ki je utemeljeval predlog višnjegorskega učitelja s tem, ker ne vzdržujejo pojedine občine učiteljev, potem se jako motijo, kajti sklepanje učitelja Linhardta je lažljivo, ker ima za podlago neresnične pred- stavke. Šola je pri nas, kakor v družih pro- vincijah narodna. Učitelj dotičnega kraja se tudi ne imenuje „krajni“ ali „občinski“ učitelj, nego on je učitelj naroda, je „ljudski“ učitelj.

Narod se pa ne zove le jedna občina, jedna vas, nego v oziru na Kranjsko, vse prebivalstvo, torej cela dežela. Posamen učitelj je ud cele družbe „učiteljstva“, katero ta dežela, ta narod vzdržuje. Ako živimo vrh tega še v „ustavnej“ državi, v kateri se baje varuje pravica po- samniku, kakor tudi celej družbi, kako si upajo tedaj delegirani učitelji kaj takega ukre- niti, kar mora ves narod žaliti, (kakor je dobro tudi g. Kuhar poudarjal) kako si upa tako smelo kočevski učitelj Linhardt celemu narodu v obraz biti z onim krivim tolma- čenjem.

A krono postavil je pa debati o predlogu višnjegorskega učitelja nekov Jerše, ki je iz doslej še nikdar opravičanih razlogov izpeljeval, zakaj da se mora vzeti krajnemu šolskemu svetu še njegovo zadnje pravo. Ta možanec je dejal, da se krajnemu šolskemu svetu zdaj še lahko vzame ono pravo, ker ga še nema dolgo in bode kmalu pozabil, da je je kedaj imel! Je-li mož vedel, kaj je govoril?

Stavljeni so bili še nekateri drugi nevažni predlogi, in potem je prvosednik Pirker drugo deželno učiteljsko skupščino sklenil s trikrat- nim „hoch“ nazivom na našega cesarja; z jed- nacimi klici pridružili so se mu tudi vsi zbrani učitelji.

Namen tega dopisa nij bil, poročati o teku obravnav učiteljske skupščine, nego na- tanko poročati jedino le o predlogu uže če- stokrat imenovanem, zato, da narod sloven- ski izve, kakovšno učiteljstvo ima. Morda bode ta ali oni učitelj dejal, ka so se poka- zali prave neznajnikne le njihovi odposlanci, a da sami nijso zadovoljni in se ne strinjajo s sklepi deželne učiteljske skupščine. No, ve- deli so, kakovšne ljudi so volili, katere so delegirali, in ako bi jim stalo kaj na svojej časti in na časti slovenskega naroda, skrbeti bi morali pri volitvah, da bi se zna- čajni narodni možje delegirali, kakor so ona mala peščica učiteljev, kateri so moževsko gla- sovali proti glasovitemu predlogu. Pravimo: ako jim je kaj na svojej časti stalo in na časti slovenskega naroda. So li pa morda s tem rešili njihovi voljenci čast učiteljstva, ker se je vršila vsa obravnava tako nemško, kakor bi bili tam kje v devetej deželi, kjer celo psi nemško lajajo? No, pa ker so uže tolikošni čestilci nemščine, naj bi obrav- navali nemško, — a potem naj vsaj preje za

stopa tujec po deskah in preklah, v sredi vkup nametanih, proti zadnjemu delu kajite, kjer je bila loputnica v podladije. Zdajci pak luč v svetilnici osvetli drugo, še nepričeto stran kajite, in tujec se nohote stresne ter zaječi mej tem, ko zgrabi pištolo v zapasniku, potem pak drži zopet svetilnico, tako, da se je jeden del nasprotne strani popolnem raz- svetlil.

A ničesa nij bilo tam, kar bi ga lahko vznemirjalo; svitloba od svetilnice padala je pak ravno na tisti kraj, kateri je pak uže oni dan opazoval tako nepremakljivo, in kjer je glo- boka zarez v lesu od sekire ali kacega dru- zega orožja svedočila, da se je moralo tu grozno hudodelstvo izvršiti.

„Čudno!“ mrmra tiho v se mrzkogledi mož, — „prisegel bi skoraj na to, da sem videl tam le belo senco, — se je morala uže luč zableščeti. — A vendar je to blazno na- klučje, denes je baš tudi letnica one besne ure, — in ti norci v mestu vidijo le strašila — ha ha ha“ — tiho se smeji, — a bil je to

demonički smeh, bolj podobno raztegnjenju obraznih kit, nego izraženju dobre volje — in nij bil podoben šali, ta mož z žarečimi očmi in mrtvobledim obrazom.

Hitro koraka zdaj mimo stene proti onemu koncu, kjer je bila v tleh loputnica naprav- ljena. Tukaj ustavila ga je pak ovira, ki ga je za odstranjenje nje dosta časa stala. Tesari so namreč v minolih dnevih vse, kar jim je bilo v napotji, deske in drugo lesovje, semkaj nametali, ker nobeden izmej njih nij hodeval v podladije skozi loputnico. To moral je zdaj vse odpraviti in odnositi, in marsikatera robata kletov slišala se je iz ust samotnega delavca, ko je svetilnico na stran postavivši, pričel les kolikor mogoče hitro odmetavati. Mali prostor bil je koncem očisten in vhod skozi loputnico svoboden; ne da bi se še jedenkrat okolo ozrl, stopa se svetilnico v roci navzdol.

Jedva tam dospevši, posveti s svetilnico jedno debelih brun, — a nij mu trebalo dolgo iskati, svitloba mu kmalu črno piko na brunu pokaže. Zdaj pritisne z malim čudnim orodjem

na dveh krajih istega prostora naenkrat, in takoj se je neko pero sprožilo; treba je bilo še umetno napravljeni zatik odtisniti, potem seže z roko notri ter izvleče malo škrinjico od ebnovega lesa, ki je pak morala biti jako teška, ker vzdigniti jo je moral z obema ro- kama. Našel je notri tudi več majhenih in velikih polnih možnjá. Vse male skril je pri sebi, drugo pometal je pak v precejšnjo torbo ki jo je imel pod svojim ponchojem pri zapasniku privezano; potem seže pak še jedenkrat z roko v luknjo, hoteč se preveriti, da je popolnem prazna. A še nekaj je valjda našel, ker ono ven potegne in nese k luči; jedva je opazil, kaj da v roki drži, stresne se po životu in nehoté hoče ono proč zagnati; držal je v roci majhen zlat križ. A krčevito ga obdrži v roki, v pest stisnenej, ter ga hitro potisne v žep pod poncho; križa se nij upal več pogledati.

„Vrag!“ godrnja v se, ter potisne zatik zopet nazaj, da je pero glasno se zaprlo, — „vedno in vedno spomin onega čina.“

(Dalje pr h.)

par trenutkov nemško-slovensko slovnico za „ljudske“ šole v roke vzamejo, da bodo vedeli, ka se nemško pravi **das quartier**, a ne **der quartier**!! Za božjo voljo! naj bi bil do- tični učitelj slovensko govoril, ne bi imel po- tem prilike, tako — se zmotiti. Tako n. pr. je strašno mučil nekov učitelj Jerše nemščino, — to je bil istinito „kuheldajč“! Ave!

Iz Metlike 14. sept. (Izv. dop.) Za- bava, katero je priredila tukajšnja čitalnica 8. sept. po odborovem sklepu od 1. sept. na korist zapuščenim rodovinom kranjskih reser- vistov je bila mnogobrojno obiskana. Na po- vabilo čitalnice prišli so udje i neudje iz Met- like in okolice, posebno pa iz predrage nam Hrvatske v obilnem, za okupacijo vseh či- talniških prostorov potrebnem številu. Mestna godba igrala je priljubljene naše narodne pesni i budila občno radost. Po tomboli užgal seje ples, ki je vselej živ in goreč, kjer se ga mladina udeležuje. Plesalo se je blizu do zore. Za lep „z Bogom“ čitalnici pela je gospodičina Krsto- slava Š. iz Zagreba, iz sloveče šole gospe Wimbergerove, s svojim mogočnim milim gla- som na glasovir, nekoliko opernih napevov, in burno ploskanje zadovoljenega poslušalstva žela je v pohvalo. Z veselim plesom, petjem narod- nih pesnij in z lepimi primernimi zdravicami pre- šel nam je prezgodno večer, ki je bil tudi kori- sten ubogim rodovinom rezervistov, kajti 50 g. čistega dohodka poslal je čitalnični odbor slav- nemu deželnemu odboru.

Kar tedaj „Laibacherica“ v denšnjem svo- jem 210. listu o škandalih in „gejohlu“ tega večera poroča, spada na kup obrekovanja in lažij, ki se bodo tako dolgo kopičile, dokler pravicoljubnejši gospodar tej starej lažitorbi sape ne zapre. Ako je več udov in gostov o polnoči čitalnico zapustilo, ako se nij pelo in igralo na glasoviru, kakor je bilo od pl. rodov- ine Savinscheggove obljubljeno in od čitalnič- nega odbora uže 1. sept. dovoljeno, vpraša naj dopisnik čit. ravnateljja. Edino le z nje go- vim ignoriranjem odborovega sklepa moglo se je zgoditi, da se prisrčna želja pl. gospe Sa- vinscheggove izpolnila nij, in on edini je od- govoren za vse nasledke, kar mu je tudi čit. odbor pismeno naznanil. Čitalnica pa naj na- preduje s svojimi če tudi manjšimi silami na čast i veselje društvenega življenja!

Uradnej „Laib. Ztg.“ pa se malo spodobi z lažmi in zavijačami še večjo zdražbo delati proti kacemu koli patrijotičnemu domačemu društvu, nego jo delajo osebe, katerim je več za Nemčijo in Bog ve kaj, nego za Avstrijo.

Iz Novega mesta 13. sep. [Izv. dopis.] Nij še dolgo tega, od kar se je jelo nekoliko živahneje gibati duševno življenje v ljud- skih šolah, ter vidoma se povekšavati tudi šte- vilo onih, koji se v resnici žrtvujejo z dušo in s telesom, za duševni razvoj slovenske šol- ske mladeži. V lep prid za prihodnje in v ve- liko veselje nam deluje zdaj mnogo vsaj na duhu mladih močij v ljudskih šolah. Lep dokaz njihovega neumorljivega truda je izvenredni napredek v tem kratkem času. Priložnost sem imel jako lepo, in ker me je stvar sama zelo zanimala, potrudil sem se, ter poizvedel v tej stvari natančneje pri čestitih gospodih, kateri so se udeleževali javnih izpitov v ljudskih šo- lah. Da, tudi jaz sem bil končno tako srečen, da sem bil navzoč pri jednej svečanosti šol- skej, ter se ob jednom sam prepričal o isti- nitosti izjav onih gospodov. —

Bilo je popóldne proti tretjej uri, ko sem se pridrdral v Baltovas, uro hoda od Novega

mesta poleg ceste, katera pelje v znano ko- pelj Toplice. Nedeljski mir bival je po vasej, vse se mi je zdelo, staro in mlado, zbrano k molitvi proseč za dobri vspeh in srečno izvr- šitev šolske slovesnosti. Od glavne ceste kre- nem jo v stran na pot, kateri me je pripeljal do cerkve in šole. Od daleč pozdravlja je va- bile ste me cesárska in narodna zastava v prijazno šolsko poslopje, katerega vnanje je bilo lepo okinčano. Zelen okvir s prekrasnimi cveticami udelan razpenjal se je okolo vrat, pred katerimi sta stali dve lepo košati sme- reki, naznanjajoč: „vhod je prost samo šolskim prijateljem“. Stopili smo v notranje šolskega poslopja, ter dospeli po nekajkih stopnicah do vrat šolske sobane. Pogled je bil prekrasen. Pod slavalokom iz bersljana spletenem dospeli smo v šolsko sobano — v pravo svetišče. Na desnej vhoda bil je izvišen kraj za nadzorni- švo in šolske prijatelje, nad katerim se je raz- penjalo škrlato rudeče z mnogobarvanimi cvet- licami okinčano nebo, katero je krilo prav ve- liko, prekrasno podobo Nj. Veličanstva cesarja Franca Josipa I., katera se je pri ravno tej slovesnosti blagoslovila. Torej je bil namen te šolske svečanosti dvojni: v prvo blagoslovljenje podobe Nj. Vel. cesarja F. J. I., in v drugo javno izpitanje šolske mladeži. Na levi strani vhoda bil je vrtec nedolžnosti, katerega pre- krasne cvetke so nas pri vstopu pozdravljale s cesarsko pesnijo, na kar se je pričelo izpi- tanje posameznih predmetov, kot: verstva, či- tanja, računstva in prirodoslovja. Besedij mi pomanjkuje, da bi opisal veselje, katero je povzročilo vrlo obnašanje šolske mladeži in pre- cizno odgovarjanje na zahtevana vprašanja. Ne morem prehvaliti lepega reda in snažnosti pri šolske dec, tem menj onega v spisih in dru- gih šolskih tvarinah sosebno v šolskih zaznam- kih in imenikih gospoda učitelja, katero je bilo predstavljeno na razglel. Tem čudnej sem je zdel tudi lepi napredek, ker se ljudska šola v Baltivasi raveseljuje komaj polletnega ob- stanka. To mi je bilo dovelj v dokaz, da sta čestita gospoda: fajmošter in učitelj z neumorljivim trudom delovala za duševni na- predek šolske dece, v kar njima očitna po- hvala. Po dokončanem izpitu pela je šolska mladež še štiri krasne pesni domačinke, ka- terih lepo doneči glasovi so segali globoko v srca navzočnih. Končno je bil slavnostni govor. Govorila je mlada deklica v pozdrav in zahvalo čestitemu nadzorništvu, učiteljema in šolskim prijateljem; k šolske mladeži pak, katerej je razložila v kratkem jedernatem govoru pravi pomen šole za ljudstvo in državo, v veseli odhod na počitnice. Od daleč se je čulo grmenje stre- lov in možnarjev, ko je deklica zala navdušeno zaklicala trikratni „živio“ na cesarja, ravno ti- sto na okrajno šolsko nadzorništvo, učitelja in šolske prijatelje, pri katerih „živio-klicih“ je pomagala vsa šolska mladina. Lepo je nadalje poudarjala „kaj pridnost prinaša, lenobo raz naša“ s besedami:

Kdor svoj čas z igro trati
Revež, prazno slamo mlati

Tam gder glad mori lenuha
Najde pridnost dosti kruha
(Slomšek)

s sosebno živimi barvami je predočila minlj- vost časa:

Dneve nesejo valovi
Le naprej,
Ure pihajo vetrovi
Še hitrej
Oh! velika je zamuda
Mladih dnij,

Srečen človek, ki brez truda
Dobro st'ri.

(Slomšek)

Jako ginljiv je bil tudi poslov deklice v imenu součenk in součencev od čestitega šol- skega nadzorništva, učiteljev in šolskih prija- teljev, marsikateremu navzočnih je igrala solza v očeh. Pomenljiv je bil nadalje govor g. šol- skega nadzornika, kakor tudi govor okrajnega glavarja o priložnosti pohvaljenja izvanredno pridne šolske mladeži, s katerim dejanjem je končala šolska slovesnost. —

Vtis, katerega mi je povzročila ta slo- vesnost, je nepozabljiv, ter mi bode v veden spomin na gg. učitelja, katera sta v tako krat- kem času do te stopinje omikala in oblažila nedolžna srca šolske mladeži z geslom „non scolae sed vitea discendum“.

Z.

Blage Kranjske gspé!

Njih veličanstvo, naša premilostljiva cesa- rica, so blagovolili, navdani z najtoplejšo ude- ležitvijo in skrbjo za blagor naših, v slavnih bojih v Bosniji in Hercegovini ranjenih vojakov v Najvišjem lastnoročnem pismu, na- menjenem c. kr. ministerskemu predsedniku od 31. avgusta t. l. premilostljivo uže izraziti misel, kako bi dalje ustanovljanje gospejskih društev na korist prišlo uže obstoječim domo- ljubnim pomočnim društvom, in kako bi uga- jalo Najvišjim željam Njih veličanstva, da se blagi in človekoljubni čut gspéj z nova pokaže s tem, da se taka gospejska društva ustanov- ljajo, v kolikor mogoče obilnem številu.

Prepričan, da vzvišane besede naše pre- milostljive cesarice prav živo odmevajo v srcih vseh gospij, se obrnem do Vas, blage Kranjske gospe, s prošnjo, da se v vseh večjih krajih, ali vsaj v vsakem političnem okraji naše de- žele zberete v gospejsko društvo, katero bi se za ohranjanje tako zaželenega jedinstvenega delovanja lahko stanovitno združilo najprej z uže nekaj let sem obstoječim in prav vspešno delajočim „gospejskim društvom za ranjene in bolne vojake v Ljubljani“.

Blagemu, dobrotnemu čutu gospij bi se po tem ne odprlo samo polje njihovega huma- nitarnega in domoljuba delovanja — po organičnej razvrstitvi tega tako lepega delovanja bi bil še veliko bolj zagotovljen tudi vspeh tako mnogotero se uže kazočega požrtvalnega truda!

Političnim oblastnijam se zaukazuje, da prav živo in vspešno podpirajo vse prizadeve, ki bi se morda pokazale v imenovanej zadevi.

Urno tedaj in srčno na delo, blage gospe naše dežele — vspeh bode zadovoljeval Vaša srca, Vam in deželi naši pa čast delat.

V Ljubljani dne 11. septembra 1878.

C. kr. deželni predsednik:

Franc vit. Kallina l. r.

Domače stvari.

— (Dramatično društvo) je te dni začelo razpošiljati svojim družabnikom 40., 41., 42. in 43. zvezek „Slovenske Talije“, ki na blizu 27. tiskanih polah letos prinaša naslednje igre: 1. „Kozarec vode“, vesela igra v 5. dejanjih, po Scribeju poslovenil Davorin Host- nik; 2. „Igralka“, vesela igra v 1. dejanji, po Fournierju poslovenil Viktor Eržen; 3. „Dva gospoda pa jeden sluga“, burka s petjem v 1. dejanji, po Goldoniju poslovenil Davorin Hostnik; 4. „Star samec“, podoba iz življenja v 2. dejanjih, po Oct. Feuilletu poslovenil Davorin Hostnik; 5. „Stara me-

sto mlade", vesela igra v jednom dejanji, po J. Korzenovskem poslovenil Josip Stare; 6. „Gringoire“, igrokaz v 1. dejanji, spisal Th. de Banville, poslovenil Ivan Kalan; 7. „Jedna se mora omožiti“, vesela igra v 1. dejanji, spisal H. Uhde, poslovenil Ivan Kalan. — 43. zvezku je pridejano tudi odbo rovo poročilo v 9. občnem zboru „dramatičnega društva“, blagajnikovo poročilo in imenik družabnikov v letu 1877/78. Mej zadnjimi pogešamo marsikateriga znanega in imovitega domoljuba. O tej priliki bodi pridejana tudi prošnja, da bi družabniki blagovoljno plačevali redno svojo društvenino, najbolje bi bilo, da bi jo odrajtovali takrat, kadar sprejemajo knjige.

— (Fzm. Kuhn) je bil v soboto v Ljubljano prišel inscipirat vojake in vojno sanitarnost.

— (Iz Brežke okolice) se nam piše: Čital sem brzojav v graškej „Tagespost“, da je za poslanca gospod Žnidaršič iz Brežic v Kojzskem, Sevniskem in Brežkem okraji enoglasno izvoljen. „Tagespost“ mu pravi „verfassungstreu“. Mi Slovenci smo pa Slovenca izvolili in kolikor ga poznam, ima čutstvo za slovenski narod in tudi zahtevamo, da nas Slovence zastopa, ker smo mu kot tsemu svoje zaupanje dali. Dopisatelj se naj drugi pot v „Tgp.“ prav izrazi, ker mu taki dopisi časti ne delajo. — Živio naš narodni, samo narodni poslanec g. Žnidaršič!

Volilec.

— (Iz Celja) se nam piše 14. t. m.: Pri današnji volitvi za mesta in trge se Slovenci niso udeležili. Dobil je dr. Neckerman — zdanji poslanec — samo 171 glasov, in je za poslanca izvoljen.

— (Učiteljski izpiti) se začno v Gradcu 30. septembra; oglašiti se je treba do 22. t. m. V Ljubljani se pa začno 21. oktobra; oglašiti pa se je treba do 12. oktobra.

— (Nadučiteljska služba.) Na 4 razrednej šoli v Ljutomeru je razpisana nadučiteljska služba od 975 gold. Prošnje se vlagajo do 2. oktobra pri ondotnem krajnem šolskem svetovalstvu.

— (Občni zbor slovenskega političnega društva „Sloga“ v Gorici.) je bil 12 t. m. prav dobro obiskan. Udeležilo se je zborovanja nad 100 društvenikov. Iz letnega poročila tajništva, katero je prebral g. Povše, ki je predsedoval skupščini, posnemamo, da je društveni odbor imel 10 odborovih sej in da je društvo imelo 3 občne zборе, enega v Dornbergu, drugega v Kviškem in tretjega v Kobaridu. Vršile so se potem volitve novega odbora in predsednika. Za predsednika bil je soglasno „per acclamationem“ izvoljen gosp. Povše. Kot odborniki so izvoljeni: Andrej Kocijančič, deželni poslanec in veleposestnik v Podgori. Josip Mašera, vikarij v Štmaru. Fr. Leban, veleposestnik v Črničah. Josip Faganel, deželni poslanec in posestnik v Oseku. Ignacij Kovačič, deželni poslanec in veleposestnik pri sv. Luciji. Josip Nanut, posestnik v Standrežu. Josip Sinigoj, župan v Dornbergu. F. Čerin, vikar v Avčah. J. Valentinčič, veleposestnik v Plavah pri Kanalu. Za temi so dobili največ glasov gg. Čibič, dekan v Črničah; Ant. Ferfilja, trgovec v Gorici; prof. Dr. Gabrijevčič; med. dr. Rojic; Persič, posestnik v Prvačini in Iv. Ličen, veleposestnik v Rifenbergu, ki bodo namestniki odbornikov. Naj še omenimo, da je število društ

venikov bilo leta 1877. le 89, in da jih je sedaj že 240.

— (Iz seje ljubljanskega mestnega odbora) 10. t. m. je na dalje poročiti: Služba mestnega policijskega zdravnika, za katero so se oglasili trije prosilci, se podeli dr. Francetu Ilnerju. — Trem učiteljem mestnim se dovoli prva službena priklada, glede jednega pa se hočejo še obrniti do deželnega šolskega sveta, ker še nij 15 let v službi. — Vodju Andreju Praprotniku se dovoli za preteklo leto 100 gld. stanovnine, katetu mestne šole na mahu pa 50 gld. nagrade. — Naprava nekaterih novih rečij za realko se dovoli. — Pritožba Janeza Podkrajška, ki svoje hiše nij zidal po stavbenih pravilih, se usliši. — Kanal na Cojzovem grabnu se bode delal l. 1879. — Koncem je župan odgovoril na tri, v prejšnji seji sprožene interpelacije. Glede obdelovanja mestnega zemljišča na Gradu se še obravnava z gozdarji; hišni posestniki naj svoje pritožbe zaradi žlebov pri strehah naznanijo pri mestnem stavbenem uradu; zaradi nove ceste od mesarskega mosta do kolodvora so se pričeli dogovori z lastnikom Urbasom, katerih vspeh se bode mestnemu odboru objavil v eni prihodnjih sej.

Razne vesti.

* (Vihar) na podnožji Vesuva je podrl 16 hiš, in je več ljudi pokončanih.

* (Strela in njene posledice.) Amerikanske novine poročajo o strašnej nesreči: v soboto 17. avgusta udarila je namreč strela v fabriko za smodnik v Pensilvaniji, katera je bila lastnina Weldi & Comp. V fabriki je bilo 30.000 funtov smodnika nako-pičenega in dinamita. Vsled tega se je celo mesto pretreslo, kakor kadar je potres. Fabrika, trdno zidana s kamenjem in železom, je popolnem izginila; zemlja je bila jedno četrt mile na okolo razkopana. Trideset hiš se je razrušilo, in prebivalci v njih vecinom žalostno poginili. Teško kamenje letelo je daleč po zraku, hitro kakor kanonske krogle. Škoda je veljkanska, ter je zadela vecinom siromake.

Umrli v Ljubljani.

6. septembra: Avgusta Fleše, soproga trgovca, 43., franciškanske ulice št. 12, vsled oslabiljenja. — Miha Grubendorfer, 41 l., kazajenec v posinej delavnici, vsled prsne vodenice.

7. septembra: Jozef Hofmann, c. kr. finančni svetnik, 65 l., pred škofijo, vsled organičnega srčnega pokaženja. — Franc Vindiš, sin vinskega dacarja, 5 m. na karlovske cesti št. 3, vsled koza. — Katarina Lampe, soproga nadoglednika v pokoju, 67 let, na mestnem trgu št. 10, vsled mrtuda na sreč.

8. septembra: Marija Portman, 52 l., na sv. Jakopa trgu št. 2, vsled oslabiljenja. — Avgustin Mullovič, sin hišnega posestnika, 14 l., v predmestji dradeckijeva vas št. 13, vsled božjasti. — Alojza Marinko, hči delavke v tovarni za tobak, 1 l. 3. m. kladezne ulice št. 3 vsled jetike.

9. septembra: Marija Tomšič, vdova črevljarja, 53 l., vsled pljučnice.

10. septembra: Anton Dular, klobučar, 76 l., to-sarke ulice št. 2, na pokaženju spodajtelesnih organov. — Janez Alin, hlapec, 22 l., kladezne ulice št. 17, vsled pljučne tuberkuloze.

12. septembra: Emila Lehmann, 25 l., hči privatnega uradnika, Florijanove ulice št. 32, vsled pljučne tuberkuloze. — Jozefa Puš, hči krojača 7 m. žabje ulice št. 9, vsled božjasti.

13. septembra: Avgustin Jelenec, sin delavca, Florijanove ulice, št. 22, vsled božjasti.

Tuji.

15. septembra:

Evropa: Urbančič iz Št. Lenarta. — Götzl iz Grada. — di Centa iz Celja.

Pri Slonu: Bar. Kuhn, pl. Valentsits, Tornago iz Grada. — Duramani iz Trsta. — Cati iz Dunaja. — Byrand iz Kočevja. — Borsod iz Dunaja.

Pri Malicu: Gregorio iz Dunaja. — Fasan iz Gorenjskega. — Dühl iz Dunaja. — Wokral iz Šneberga. — Bekert iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Caruppi iz Trsta. — Kortman iz Ljubljane. — Uršič iz Dunaja. — Dengg iz Ljubljane. — Baraggi iz Grada.

Dunajska borza 16. septembra.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	60 gld.	25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	20
Zlata renta . . .	71	—
1860 drž. posojilo . . .	110	60
Akeije narodne banke . . .	788	—
Kreditne akeije . . .	227	50
London . . .	117	15
Napol . . .	9	38
C. kr. cekini . . .	5	59
Srebro . . .	100	10
Državne marke . . .	57	85

Loterijske srečke.

Na Dunaji 14. sept.: 71. 64. 62. 45. 40.
V Gradci 14. sept.: 85. 80. 10. 26. 6.

Instruktor.

Dijak ljubljanske višje gimnazije, popolnem zmožen slovenskega, nemškega in hrvatsko-srbskega jezika, išče službo domačega učitelja; isti podučuje v vseh predmetih gimnazije in glavne šole, ter je pripraven tudi posebej v hrvatsko-srbskem jeziku in njega literaturi podučevati. Honorar zmeren. Tudi za hrano in stanovanje.

Več pove iz prijaznosti uredništvo „Slovenskega Naroda“.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebnosti za merjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—81)

Štev. 542.

(304—2)

Razpis učiteljskih služeb.

V tukajšnjem šolskem okraju so sledeče učiteljske službe z letno plačo III. vrste in stanovanjem v naravi ali pa postavnim odškodovanjem izpraznene:

1. Služba jednega učitelja v Brezovici.
 2. Služba jednega učitelja v Podgradu (Castelnuovo).
 3. Služba jedne učiteljice v Jelšanah.
- Pri teh šolah je učni jezik slovenski. Prosilci naj svoje po postavi 3. novembra 1874 dokumentirane prošnje, ako so v službi, pōtem predpostavljene oblasti, sicer naravnost, najpozneje do

10. oktobra t. l.

le sem predložijo.

C. k. okrajni šolski svet v Voloski, dne 8. septembra 1878.

V sladčarnici Rudolfa Kirbischea, na kongresnem trgu v Ljubljani, vzemo se

jeden deček
v poduk. (291—5)

Mlin!

S tremi kamni, stopami, z žago na stanovitnej vodi, z dvema hišama in s kozolcem, je po prav nizke ceni na prodaj.

Zraven je še posebno pripravno za usnjarijo. Več se izve pri Martinu Brie; zadnja pošta Št. Martin pri Litiji. (303—2)

Marko Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelager, Zelstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.
(159—69)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.